

28T CHEM

2018

CHEMISTRY
(Theory)

Full Marks : 70

Pass Marks : 21

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

General Instructions :

- (i) All questions are compulsory.
- (ii) Marks for each question are indicated against it.
- (iii) Answers should be specific and to the point.
- (iv) Question numbers 1 to 8 consist of eight very short answer type questions and carry 1 mark each. $1 \times 8 = 8$
- (v) Question numbers 9 to 18 consist of ten short answer type questions and carry 2 marks each. $2 \times 10 = 20$
- (vi) Question numbers 19 to 27 consist of nine short answer type questions and carry 3 marks each. $3 \times 9 = 27$
- (vii) Question numbers 28 to 30 consist of three long answer type questions and carry 5 marks each. $5 \times 3 = 15$
-
- Total = 70

Contd.

1. State whether true or false :

In Schottky defect, in order to maintain electroneutrality, the number of missing cations and anions are equal.

সঁচা নে মিছা উল্লেখ কৰা :

স্কট্‌কি ত্ৰুটিত ইলেক্ট্ৰনীয় প্ৰশমনৰ বাবে নোহোৱা হোৱা কেটায়ন আৰু এনায়নৰ সংখ্যা সমান।

2. Give the definition of solubility of a substance.

পদাৰ্থ এটাৰ দ্ৰাৱ্যতাৰ সংজ্ঞা দিয়া।

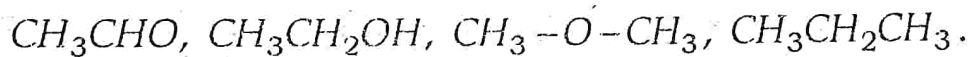
3. Why is N_2 less reactive at room temperature ?

সাধাৰণ উষ্ণতাত N_2 ৰ সক্ৰিয়তা কম কিয় ?

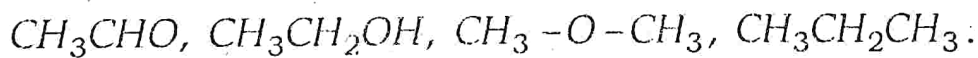
4. Give the structural formula of 2-Methylpropan-2-ol.

2-মিথাইল প্ৰপেন-2-অলৰ গঠন সংকেট লিখা।

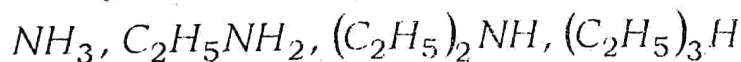
5. Arrange the following compounds in increasing order of their boiling points :

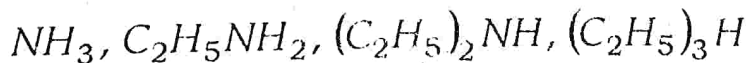
নিম্নোক্ত যৌগবোৰক সিহঁতৰ উতলাংকৰ উৰ্দ্ধক্রমত সজোৱা :

6. Arrange the following compounds in the increasing order of their basic strength in aqueous solution :

নিম্নোক্ত যৌগবোৰক জলীয় দ্ৰৱত সিহঁতৰ ক্ষাৰকীয় তীব্ৰতাৰ উৰ্দ্ধক্রমত সজোৱা :

7. What are essential amino acids ?

1

অপৰিহাৰ্য এমিন' এচিড কি ?

3. What is Chemotherapy ?

1

ৰসচিকিৎসা কি ?

9. Show that total vapour pressure over the solution of two liquids 1 and 2 at a particular temperature varies linearly with the mole fraction of a component.

2

দেখুওৱা যে কোনো এক নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত দুটা তৰল 1 আৰু 2ৰ দ্ৰৱ এটাৰ ওপৰৰ মুঠ বাষ্পীয় চাপ দ্ৰৱটোৰ এটা উপাংশৰ ম'ল ভগ্নাংশৰ লগত সমানুপাতিক ভাৱে পৰিৱৰ্ত্তন হয়।

10. 1.8g. of glucose ($C_6H_{12}O_6$) is dissolved in 100g of water in a beaker. At what temperature will water in the solution boil at 1.013 bar ? Given boiling point of pure water at 1.013 bar is 373.15K and K_b for water is $0.052 K kgmol^{-1}$.

2

এটা বিকাৰত 100g পানীত 1.8g গ্লুক'জ ($C_6H_{12}O_6$) দ্ৰৱীভূত কৰা হ'ল। 1.013 bar চাপত দ্ৰৱত থকা পানীখিনি কিমান উষ্ণতাত উতলিব ? দিয়া আছে 1.013 bar ও বিশুদ্ধ পানীৰ উতলাংক 373.15K আৰু পানীৰ বাবে K_b ৰ মান $0.052 K kgmol^{-1}$

11. Starting from the integrated rate law of a zeroth order reaction, $R \rightarrow P$, show that half life time of the reaction is directly proportional to the initial molar concentration of the reactant.

2

এটা শূন্যক্ৰমৰ বিক্ৰিয়া, $R \rightarrow P$, ৰ অনুকলিত হ'ব সূত্ৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰি দেখুওৱা যে বিক্ৰিয়াটোৰ অৰ্ধজীৱনকাল বিক্ৰিয়কৰ আদি ম'লাৰ গাঢ়তাৰ সমানুপাতিক।

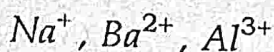
12. Answer any two of the following :

$1 \times 2 = 2$

(i) Why does physisorption decrease with increase of temperature ?

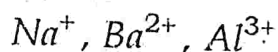
(ii) Why are powdered substances more effective adsorbents than their crystalline forms ?

- (iii) Give the decreasing order of flocculating power of the following ions in the coagulation of a negative sol.

নিম্নোক্তবোৰৰ যিকোনো দুটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (i) উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ লগে লগে ভৌতিক অধিশোষণ কিয় হ্রাস পায় ?
 (ii) স্ফটিক ৰূপতকৈ অধিশোষকৰ গুড়ি অৱস্থা কিয় অধিক প্ৰভাৱশীল ?
 (iii) ঋণাত্মক ছাঁল এটাৰ আতঞ্জনত নিম্নোক্ত আয়নবোৰৰ আতঞ্জন ক্ষমতাৰ হ্রাসক্ৰমটো দিয়া।

13. Mention *two* industrial applications of colloids. 2

কলয়ডৰ দুটা ঔদ্যোগিক প্ৰয়োগ উল্লেখ কৰা।

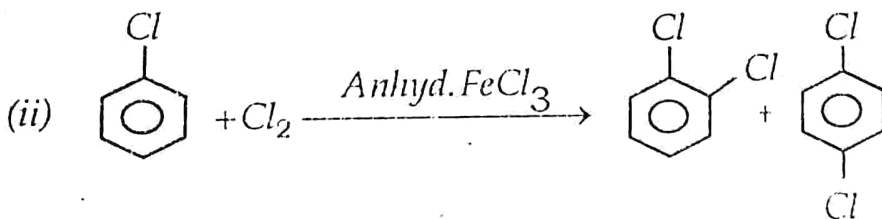
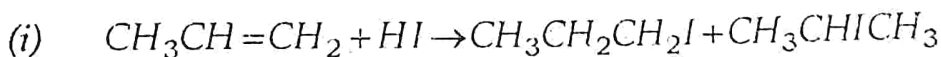
14. (i) Give the structural formula of H_3PO_2 . 1

H_3PO_2 ৰ গঠন সংকেত লিখা।

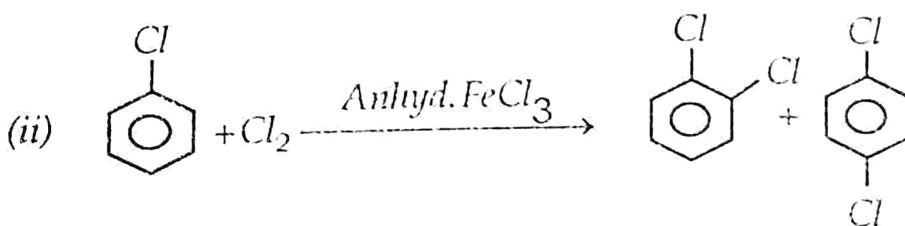
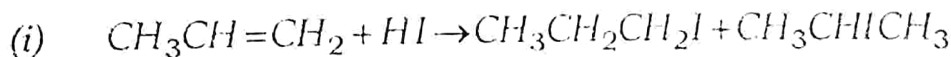
- (ii) How do you account for the reducing behaviour of H_3PO_2 on the basis for its structure ? 1

H_3PO_2 ৰ গঠনৰ ভিত্তিত ইয়াৰ বিজাৰণ ধৰ্ম কেনেকৈ ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি ?

15. Identify the major product in the following reactions : 1×2=2

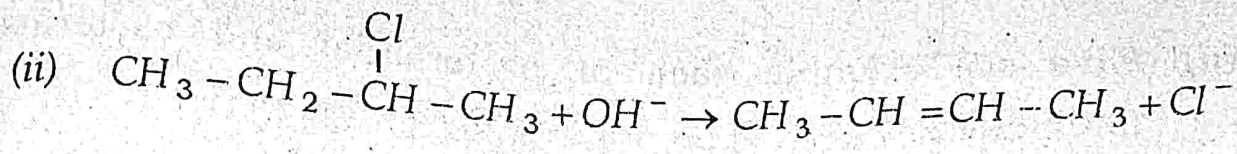
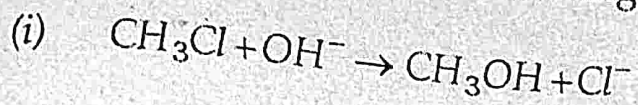
নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াবোৰত মুখ্য বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থটো চিনাক্ত কৰা :

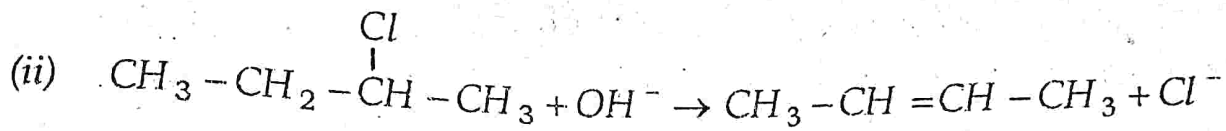
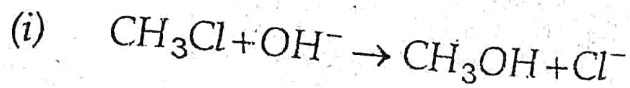

6. Write mechanism of the following reaction : (any one)

2

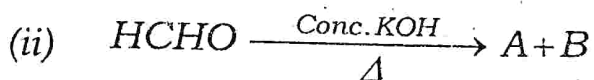
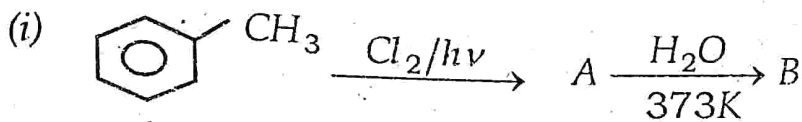

তলৰ বিক্ৰিয়াৰ ক্ৰিয়াবিধি লিখা : (যিকোনো এটা)

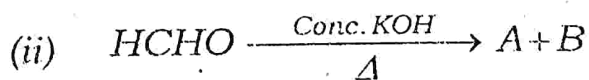
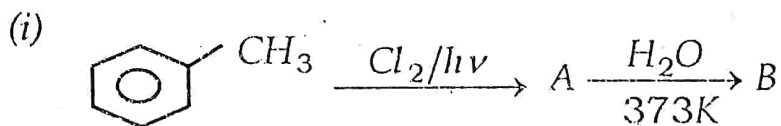

17. Identify the products A and B in the following reactions :

1+1=2

নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াবোৰত বিক্ৰিয়াজাত পদাৰ্থ A আৰু B চিনাক্ত কৰা :

18. Answer *any one* of the following :

- (i) What are antagonist and agonist drugs ?
- (ii) Give *one* example each of bactericidal and bacteriostatic antibiotics.

নিম্নোক্তবোৰৰ যিকোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (i) প্রতিপ্রচালক আৰু প্রচালক ঔষধবোৰ কি ?
- (ii) বেক্টেৰিচাইডেল আৰু বেক্টেৰিঅষ্টেটিক এন্টিবায়'টিকৰ একোটাকৈ উদাহৰণ দিয়া।

19. Answer *either (a) or (b)* :

(a) অথবা (b)ৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) What are semiconductors ? How electrical conductivity of semiconductors vary with temperature ? Give *one* example of intrinsic semiconductor. 1+1+1=3

অৰ্ধপৰিবাহী কি ? অৰ্ধপৰিবাহীবোৰৰ বিদ্যুৎ পৰিবাহীতা উষ্ণতাৰ লগত কেনেকৈ পৰিৱৰ্তন হয় ? অন্তৰ্নিহিত অৰ্ধপৰিবাহী এটাৰ উদাহৰণ দিয়া।

OR/ অথবা

- (b) What are paramagnetism and ferromagnetism ? What type of substances would make better permanent magnets – ferromagnetic or ferrimagnetic ? 2+1=3

অনুচুম্বকীয়তা আৰু ফেৰ'চুম্বকীয়তা কি ? কোন ধৰণৰ পদাৰ্থই উৎকৃষ্ট স্থায়ী চুম্বক সৃষ্টি কৰিব পাৰে – ফেৰ'চুম্বকীয় নে ফেৰিচুম্বকীয় পদাৰ্থই ?

0. (i) The rate constant for a chemical reaction at a given temperature is $2.3 \times 10^{-5} \text{ L mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$. What is the order of the reaction? 1

এক নিৰ্দিষ্ট উষ্ণতাত ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়া এটাৰ হাৰ ধ্ৰুৱক হৈছে -

$2.3 \times 10^{-5} \text{ L mol}^{-1} \text{ s}^{-1}$ । বিক্ৰিয়াটোৰ ক্ৰম কি ?

- (ii) Show that in a 1st order reaction, time required for completion of 99.9% is 10 times of half life time of the reaction. 2

দেখুওৱা যে প্ৰথম ক্ৰমৰ বিক্ৰিয়া এটাৰ 99.9% সম্পূৰ্ণ হ'বলৈ লগা সময় বিক্ৰিয়াটোৰ অৰ্ধজীৱন কালৰ 10 গুন হয়।

21. (a) Name one important ore of aluminium. Give its chemical composition. 1

এলুমিনিয়ামৰ এটা প্ৰয়োজনীয় আকৰিকৰ নাম লিখা। ইয়াৰ ৰাসায়নিক সংযুতি দিয়া।

- (b) Give the Mond Process for refining of nickel. 2

নিকেলৰ শোধনৰ বাবে ম'ন্ড প্ৰক্ৰিয়াটো লিখা।

OR/ অথবা

How copper is extracted from low grade ore ?

নিম্ন মানৰ আকৰিকৰ পৰা ক'পাৰ কেনেকৈ নিষ্কাশন কৰিব পাৰি ?

22. (a) What is the basic difference between a double salt and a co-ordination complex? 1

দ্বৈত লৱণ আৰু সমন্বয়ী সংকুল যৌগৰ মৌল পাৰ্থক্য কি ?

(b) Give chemical tests to show that $[Co(NH_3)_5Cl]SO_4$ and $[Co(NH_3)_5SO_4]Cl$ are ionisation isomers.

$[Co(NH_3)_5Cl]SO_4$ আৰু $[Co(NH_3)_5SO_4]Cl$ আয়নীৰ সমবোৰী বুলি দেখুৱাবলৈ ৰাসায়নিক পৰীক্ষা উল্লেখ কৰা।

(c) Mention *one* analytical application of co-ordination compound.

সম্বন্ধী সংকুল যৌগৰ এটা বৈশ্লেষিক ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

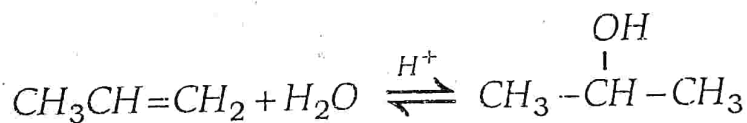
23. Answer *either* (a) or (b)

(a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ লিখা।

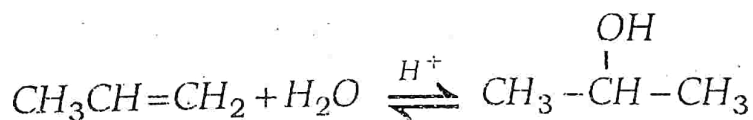
(a) (i) Give a method of preparation of 3° alcohol.

3° এলকহলৰ এটা প্ৰস্তুত প্ৰণালী লিখা।

(ii) State the mechanism of the reaction.

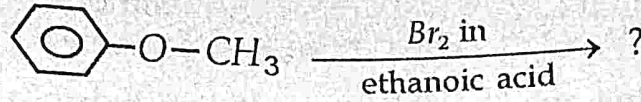
নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়াটোৰ ক্ৰিয়াবিধি লিখা।

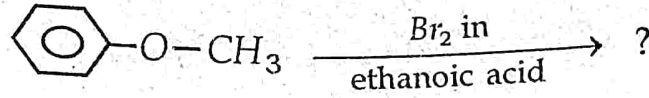
OR/ অথবা

(b) (i) Complete the following reaction –

1

নিম্নোক্ত বিক্রিয়াটো সম্পূর্ণ কৰা –

(ii) Explain why alkoxy group (-OR) is ortho, para directing and activates the aromatic ring towards electrophilic substitution. 2

এলক'ক্সিমূলক (-OR) অৰ্থ, পেৰা দিশনির্দেশী আৰু এৰ'মেটিক চক্ৰক ইলেক্ট্ৰ'নীয়া
প্ৰতিস্থাপনৰ বাবে সক্ৰিয় কৰে ব্যাখ্যা কৰা।

24. Write chemical reactions to affect the following transformations : (any three) 1×3=3

- Butan-1-ol to butanoic acid.
- Cyclohexene to hexane-1, 6 -dioic acid.
- Butanal to butanoic acid
- Ethanoic acid to ethanoic anhydride.

নিম্নোক্ত পৰিৱৰ্তনবোৰ সম্পন্ন কৰিবলৈ ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়াবোৰ লিখা : (যিকোনো তিনিটা)

- বিউটেন-1-অলক বিউটানয়িক এচিডলৈ।
- ছাইক্ল'হেক্সিনক হেক্সেন-1, 6-ডাইঅয়িক এচিডলৈ।
- বিউটানেলক বিউটানয়িক এচিডলৈ।
- ইথানয়িক এচিডক ইথানয়িক এনহাইড্ৰাইডলৈ।

25. (a) Give a chemical test for primary amines. 1

প্ৰাইমাৰী এমাইনৰ এটা ৰাসায়নিক পৰীক্ষা লিখা।

(b) What happens when aniline reacts with bromine water at room temperature ? 1

সাধাৰণ উষ্ণতাত এনিলিনে ব্ৰ'মিন পানীৰ লগত বিক্ৰিয়া কৰিলে কি ঘটিব ?

(c) Write the diazotisation reaction of aniline. 1

এনিলিনৰ ডায়েক্সিজেন বিক্ৰিয়াটো লিখা।

26. (a) A carbohydrate ($C_{12}H_{22}O_{11}$) is boiled with dil. H_2SO_4 in alcoholic solution to form two hexoses with the same chemical formula. Identify the carbohydrate and the two hexoses. Give necessary chemical equations. 2

এটা কাৰ্ব'হাইড্ৰেট ($C_{12}H_{22}O_{11}$) এলকহলীয় দ্ৰৱত লঘু H_2SO_4 ৰ লগত উতলালে একে ৰাসায়নিক সংকেটযুক্ত দুটা হেক্স'জ গঠন হয়। কাৰ্ব'হাইড্ৰেটটো আৰু হেক্স'জ দুটা চিনাক্ত কৰা। প্ৰয়োজনীয় ৰাসায়নিক সমীকৰণ দিবা।

(b) What is denaturation of protein ? 1

প্ৰ'টিনৰ বিকৃতিকৰণ কি ?

27. (a) Give one example of homopolymer and one example of co-polymer. 1

এটা সমবহুযোগী আৰু এটা সহবহুযোগীৰ উদাহৰণ দিয়া।

- (b) Mention the structural difference between thermoplastic polymer and thermosetting polymer. 1

তাপপ্লাস্টিক বহুযোগী আৰু তাপস্থাপীয় বহুযোগীৰ গঠন পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।

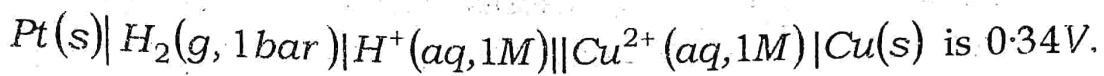
- (c) Give one use of high density polythene (HDP). 1

উচ্চঘনত্ব পলিথিন (HDP) ৰ এটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

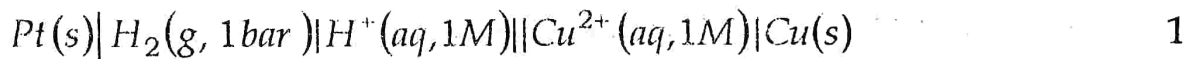
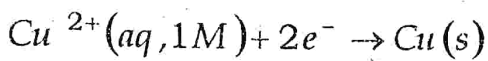
28. (a) Define standard electrode potential. 1

প্ৰমাণ কোষ বিভৱৰ সংজ্ঞা দিয়া।

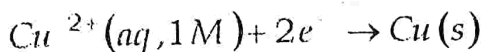
- (b) The measured emf of the cell –

What is the standard electrode potential of the half cell corresponding to the reaction ?

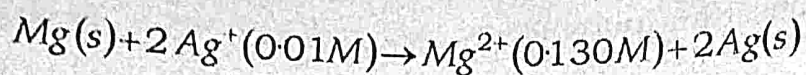

কোষটোৰ জুখিপোৱা বিদ্যুৎ চালক বলৰ মান 0.34V। নিম্নোক্ত বিক্ৰিয়া সম্পন্ন অৰ্ধকোষটোৰ প্ৰমাণ ইলেক্ট্ৰ'ড বিভৱ কিমান হ'ব ?

(c) Represent the cell in which the following reaction takes place.

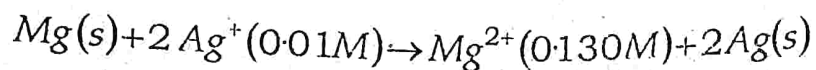

Write the Nernst equation and calculate the emf of the cell at 298K.

Given $E_{cell}^{\circ} = 3.17V$.

$$1+1+1=3$$

নিম্নোক্ত বিক্রিয়া সম্পন্ন হোৱা কোষটো উপস্থাপন কৰা।

কোষটোৰ বাবে নানপ্টৰ সমীকৰণটো লিখা আৰু 298Kত কোষটোৰ emf গণনা কৰা। দিয়া

আছে $E_{cell}^{\circ} = 3.17V$ ।

OR/ অথবা

What is battery ? Give *one* example each of primary battery and secondary battery.

$$1+1+1=3$$

বেটাৰি কি ? প্ৰাইমাৰি বেটাৰি আৰু ছেকেণ্ডাৰী বেটাৰি প্ৰত্যেকৰে এটাকৈ উদাহৰণ দিয়া।

29. Answer *any five* of the following :

$$1 \times 5 = 5$$

- (i) Explain why NO_2 dimerises.
- (ii) Why is H_2O a liquid and H_2S a gas at normal temperature ?
- (iii) What happens when potassium chlorate is heated with manganese dioxide ?
- (iv) What is Oleum ?
- (v) Fluorine exhibits only -1 oxidation state, whereas other halogens also exhibit +1, +3, +5 and +7 oxidation states. Explain.

- (vi) What are interhalogen compounds ?
(vii) Why the noble gases have very low boiling points ?

তলৰ যিকোনো পাঁচটা উত্তৰ কৰা :

- (i) NO_2 ৰ দ্বিযোগীভৱন ঘটে কিয় ব্যাখ্যা কৰা।
(ii) সাধাৰণ উষ্ণতাত H_2O তৰল আৰু H_2S গেছ কিয় ?
(iii) পটাছিয়াম ক্লৰেটক মেংগানিজ ডাই অক্সাইডৰ লগত উত্তাপিত কৰিলে কি ঘটে ?
(iv) অ'লিয়াম কি ?
(v) ফ্ল'ৰিনে কেৱল -1 জাৰণ অৱস্থা দেখুৱায়, কিন্তু অন্য হেল'জেনে $+1$, $+3$, $+5$ আৰু $+7$ জাৰণ অৱস্থাও দেখুৱায়। ব্যাখ্যা কৰা।
(vi) আন্তঃহেল'জেন যৌগবোৰ কি ?
(vii) সম্ভ্ৰান্ত গেছবোৰৰ উতলাংক কম কিয় ?

30. Answer either (a) or (b) :

(a) অথবা (b) ৰ উত্তৰ কৰা :

(a) (i) Give the general electronic configuration of d-block elements.

1

d-গোষ্ঠীৰ মৌলবোৰৰ সাধাৰণ ইলেক্ট্ৰনীয় বিন্যাস লিখা।

- (ii) Silver atom has completely filled d -orbitals ($4d^{10}$) in its ground state. Yet, it is considered as transition element. Why ? 1

ভূমিস্থ অৱস্থাত ছিলভাৰ পৰমাণুৰ d -অৰবিটেল সম্পূৰ্ণ ($4d^{10}$) হৈ থাকে। তথাপিও ইয়াক সংক্ৰমণশীল মৌল বোলে? কিয় ?

- (iii) Cu^+ ion is not stable in aqueous solution. Explain. 2

জলীয় দ্ৰৱত Cu^+ ion স্থিৰ নহয়। ব্যাখ্যা কৰা।

- (iv) Actinoid contraction is greater from element to element than lanthanoid contraction. Why ? 1

মৌলভেদে লেণ্থেনাইড সংকোচনতকৈ এক্টিনাইড সংকোচন অধিক হয়। কিয় ?

OR/ অথবা

- (b) (i) Which of the first row transition metal exhibit +7 oxidation state ? 1

প্ৰথম শাৰী সংক্ৰমণশীল ধাতুৰ কোনটোৱে +7 জাৰণ অৱস্থা দেখুৱায় ?

- (ii) How would you account for irregular variation of 1st and 2nd ionisation enthalpies in the 1st series of transition elements ? 1

প্ৰথম শ্ৰেণী সংক্ৰমণশীল মৌলবোৰৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় আয়নীকৰণ এনথেলপি অনিয়মীয়াভাৱে পৰিৱৰ্ত্তন হয় কিয় ?

(iii) What are interstitial compounds ?

1

অন্তৰ্গতী যৌগবোৰ কি ?

(iv) Give *two* uses of potassium permanganate.

2

পটাছিয়াম পাৰমাংগেনেটৰ দুটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

————— X —————